

Ето как Славейков вижда пък Ботев в тази светлина: „А той, който умря в бой за свобода, живял в непримирим бой със себе си, живее в нашето съзнание като най-въдъхновения певец от миналите дни“¹⁵.

В тази кратка преценка се съчетават мотивите на свободата, на вътрешната борба за самонадмогване и битието на певеца отвъд смъртта, с което Славейков включва крайни свои оценъчни постулати в канонизирането на Ботев.

Рушенето и съзиждането на ценности; сътворяването на свят за битие, съществуващо според разума, бил той и противоречив, търсец, пропадащ и възвемащ се – това са все пресечни точки на световите, които Ботев и Славейков създават в творчеството си като поети и мислители. Славейковите философски поеми са пропити от духа на това мъчително рушене и съзиждане. Ботев пък, за когото територията на естетическите въпроси е частна и относително малощенна, разгръща тези операции в мащабите на една идеология.

Самосътворяването на безкоренния гений – може би това привлича Славейков към Ботев по-силно от всичко друго, макар и да не е докрай осъзнато. Не по-малко, ако не и повече самоградивна енергия е вложил в писателското си израстване самият Славейков. Това негово съзнание е особено изявено в изобретяването на мистифицираната антология „На Острова на блажените“, чрез която той „сътворява“ в синхрония и диахрония цяла една литература – всичко онова, което не може да види като исторически ситуирана актуалност в родината си.

Защо Славейков, подобно на д-р Кръстев, приема за естетически предтеча в родината си единствено Ботев – гения, безкоренния, невместимия напълно в българската действителност на никое време. Не Вазов – безконфликтният рупор на актуалността, когото смело може да заклеим като естетически несъществен. А Ботев – гения, когото самият той недо-разбира. Родството с неразумния мистичен гений на Ботев е всъщност първо и единствено безрезервно встъпване в приемственост с българската литературна история – не само на Славейков, но и на модерните творци от тази първа вълна изобщо. Да припомним, че д-р Кръстев разпознава у Ботев предтечата на българския модернизъм, позовавайки се на *духовните дълбини на творчеството му*, а това е априорна атестация за творците на модерността. За критика Ботев е „*творец на нов мир, на втора, по-висша действителност*“; „*живеец живота на духа, знаещ само действителността, що се откроява в тъмните гълбини на душата*“. „*Ботев е единственият, който ни завеща нови поетически мотиви [...]*

¹⁵ Славейков, П. П. Българската поезия. Преди. Сега. – Цит. изд., с. 174.